

Tärkeä tietää sähkönjakelusta

Energiateollisuus

Mitä sähkönjakelu maksaa?

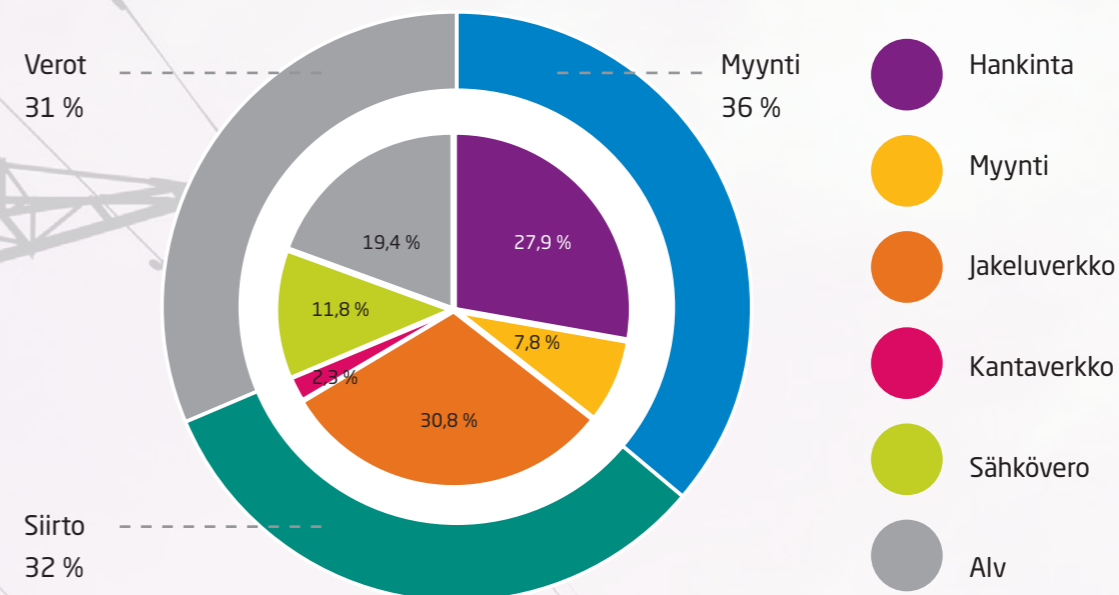
Verkkopalvelumaksun osuus koko sähkölaskusta on noin kolmannes

Sähkölaskun loppusumma muodostuu kolmesta osasta:

1. sähkön myyjälle maksettavasta sähköenergiasta
2. verkkoyhtiölle maksettavasta verkkopalvelusta sekä
3. valtiolle tilitettävistä sähkö- ja arvonlisäveroista.

Myynti, siirto ja verot kukin noin kolmannes kuluttajan sähkön hinnasta

Tilanne elokuussa 2019 - kotitalouskäyttäjä, kulutus 5000 kWh/vuosi

Lähde: Energiavirasto

Verkkopalvelumaksu voi olla oma erillinen lasku suoraan verkkoyhtiöltä tai se voidaan laskuttaa osana sähkönmyyjän lähettämää sähkölaskua.

Sähkövero laskutetaan verkkopalvelun yhteydessä ja verkkoyhtiö tilittää sähköveron edelleen valtiolle. Sekä verkkopalvelumaksusta että sähköverosta maksetaan vielä arvonlisävero. Verkkopalvelua koskevassa laskussa veroja onkin keskimäärin jopa puolet. Sähköveron suuruus on kasvanut huomattavasti verkkopalvelumaksuja enemmän.

Verkkopalvelumaksun osuus koko laskusta on noin kolmannes, mutta määrä vaihtelee eri asiakkaiden välillä. Tyypillisen kotitalouskäyttäjän sähkölaskulla verkkopalvelumaksu veroineen on hieman yli puolet sähkön kokonaishinnasta.

Verkkopalvelumaksussa maksetaan mahdollisuudesta käyttää sähköä silloin, kun sitä tarvitaan

Verkkopalvelumaksulla asiakas saa kaikki sähköverkkotoimintaan liittyvät palvelut: asiakaspalvelun, sähkön mittauspalvelun, vikapalvelun 24 tuntia vuorokaudessa sekä vikojen korjauksen kaikissa tilanteissa. Verkkopalvelumaksuilla katetaan myös sähköverkon ylläpito, kunnostaminen, kehittäminen, uuden verkon rakentaminen sekä ikääntyneen verkon uudistaminen tulevaisuuden tarpeisiin. Liittymismaksussa maksetaan vain verkkoon liittämisen kustannukset eli varsinaisen liittymän rakentaminen.

Sähköverkon on oltava koko ajan käyttökunnossa

Sähköverkon kustannuksista vain 10 % riippuu siirretyn energian määrästä. Valtaosa eli 90 % aiheutuu verkon olemassaolosta ja ylläpidosta. Näin verkkoyhtiölle syntyy kustannuksia, vaikka sähköä ei käytettäisikään. Tämä koskee erityisesti kesämökkejä.

Kilpailevien sähköverkkojen rakentaminen ei ole taloudellisesti kannattavaa

Sähköverkko on niin kutsuttu luonnollinen monopoli. Suomessa toimii 77 jakeluverkkoyhtiötä, joille jokaiselle Energiavirasto on myöntänyt verkkotoimiluvan ja määrittänyt vastuualueen. Kunkin verkkoyhtiön tulee kohdella asiakkaitaan tasapuolisesti ja oikeu-

denmukaisesti. Kaikki saman verkkoyhtiön asiakkaat maksavat verkkopalvelustaan saman hinnaston mukaisesti. Eri yhtiöiden välillä hinnoissa voi olla suuriakin eroja erilaisista toimintaympäristöistä johtuen.

Verkkopalvelu on edullisempaa kuin Ruotsissa tai Norjassa

Suomessa verkkopalvelun hinta on hieman EU-keskiarvon yläpuolella. Suomi on kuitenkin kylmien talvien, pitkien etäisyyksien ja metsäisten haja-asutusalueiden maa, mikä on huomioitava vertailussa. Maantieteellisesti samankaltaisiin maihin verrattuna Suomi pärjää vertailussa erinomaisesti. Verkkopalvelun hinta on matalampi kuin esimerkiksi Ruotsissa ja Norjassa.

Sähköverkkojen merkitys yhteiskunnalle kasvaa

Ilmastonmuutos on ihmiskunnan vakavimpia ongelmia, johon on vastattava kaikilla olemassa olevilla keinoilla. Siirtyminen kohti ilmastoneutraalia tulevaisuutta edellyttää koko energiajärjestelmän kehittämistä. Tässä sähköverkoilla on merkittävä rooli.

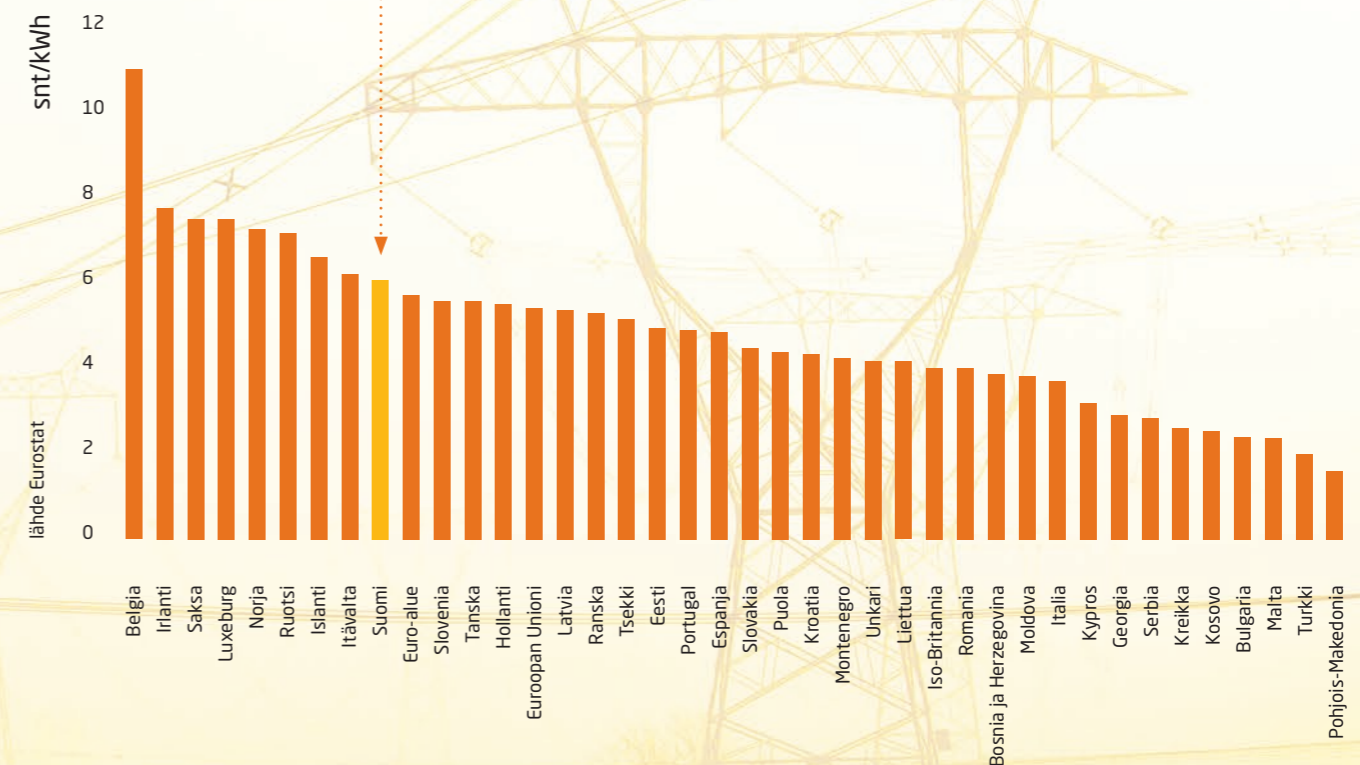
Suomen tie vähähiilisyteen perustuu puhtaaseen energiaan, toimitusvarmisiin verkkoihin ja toimiviin energiamarkkinoihin. Energiamurros on jo käynnissä ja alan investoinnit suuntautuvat puhtaaseen tuotantoon. Iso osa tästä tuotannosta liitetään jakeluverkkoihin entistä hajautetummin. Yhteiskunnan ja erityisesti teollisuuden voimakas sähköistyminen edellyttää myös

sähköverkkojen vahvistamista.

Vaihtelevan uusiutuvan tuotannon lisääntyminen tekee sähköjärjestelmän tasapainon ylläpidon entistä vaativammaksi, koska sähköä on tuotettava joka hetki sama määrä kuin sitä käytetään. Hajautetun tuotannon hallinta, kulutusjoustot ja sähkövarastojen hyödyntäminen edellyttävät investoimista älyverkkoratkaisuihin sekä toimintavarmaan ja riittävän vahvaan säh-

Verkkopalvelun hinta on Suomessa kilpailukykyinen suhteessa vertailumaihin

Kotitaloudet 2018, veroton siirtohint

köverkkoon. Suomi on teknologiaosaajana älykkään sähköverkon edelläkävijä.

Yhteiskunta on digitalisaation myötä entistä riippuvaisempi häiriöttömästä sähkönjakelusta. Koronakeväänä Suomi onnistui siirtymään erittäin onnistuneesti laajamittaiseen etätööhön. Tämä ei olisi ollut mahdollista ilman kattavaa ja toimivaa tiedonsiirtoverkkoa, joka on täysin riippuvainen häiriöttömästä sähkönjakelusta

jokaisessa Suomen kolkassa. Viimeaikaiset myrskyt ovat osoittaneet, että jo tehdyt investoinnit ovat parantaneet toimitusvarmuutta, ja keskeytysten määrää ja kestoja on pystytty vähentämään merkittävästi.

Ilman vahvaa ja toimivaa sähköverkkoa hiilineutraaliustavoitteiden saavuttaminen ei ole mahdollista. Toimiva sähköverkko on myös sujuvan elämän edellytys kaikissa olosuhteissa.

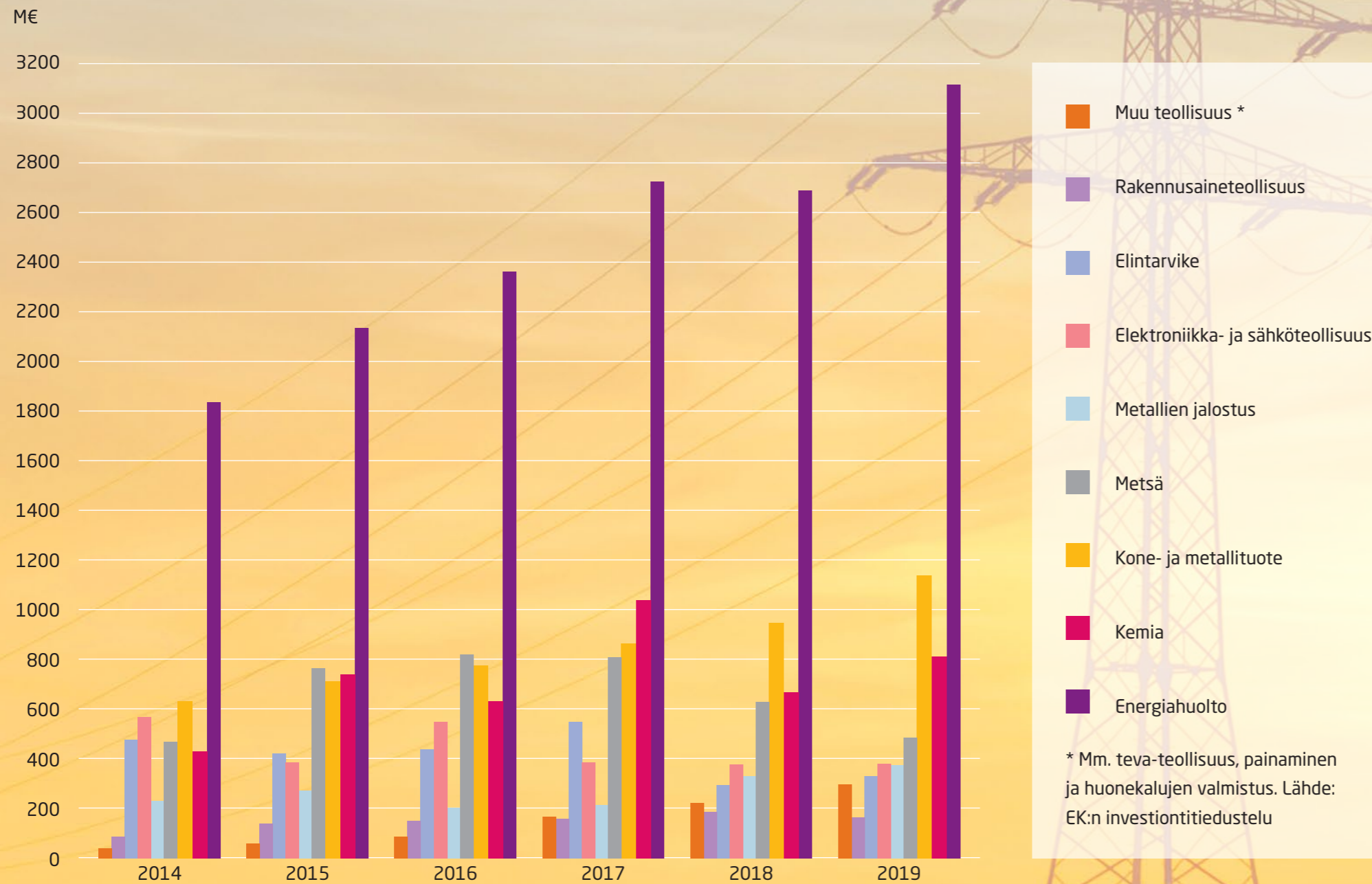
Sähköverkkoinvestointien talous- ja työllisyysvaikutukset

■ Ikääntyvien sähköverkkojen uudistamiseen ja sähkönjakelun laadun parantamiseen on tarve investoida miljardeja. Vuosien 2014–2028 aikana sähköverkkoihin tullaan investoimaan yhteensä noin 9,5 miljardia euroa. Tämä tarkoittaa lähes miljardin euron vuosi-investointeja.

Sähköverkot ovat merkittävä alueellinen

työllistäjä ja tehtävät investoinnit jakautuvat koko Suomen alueelle. Investointien tuoma hyöty myös jää kokonaisuudessaan Suomeen. Sähköverkkoinvestoinnit tarjoavat vuosittain noin 3500 työpaikkaa, joka tarkoittaa kymmeniä tuhansia henkilötyövuosia. Työtä on tarjolla mm. maanrakennuksen ja sähköasennuksen osajille.

Investoinnit eri teollisuudenaloilla

Sähköverkkoyhtiöiden hinnoittelua valvotaan tarkasti

■ Sähköverkkotoiminta on yksi Suomen vahvimmin säänneltyistä aloista. Myös verkkopalvelun hinnoittelu on tiukasti säänneltyä. Sääntely perustuu sähkömarkkinalakiin ja siitä vastaa Energiavirasto.

Valvontamalli ja sääntely on samanlaista kaikille 77 jakeluyhtiölle ja samat säännöt koskevat kaikkia. Yhtiöiden väliset hintaerot johtuvat yhtiöiden rakenteista, toimialueesta, asiakasmäärästä sekä yhtiön toiminnan tehokkuudesta.

Sallittu tuotto alenee

Vuoden 2016 alussa sallittua tuottoa nostettiin investointien tukemiseksi. Vuoteen 2023 mennessä sallittu tuotto lähes puolittuu vuoden 2016 tasosta.

Verkkoyhtiöiden toimittamien kehittämissuunnitelmien avulla Energiavirasto valvoo, että yhtiöt kehittävät verkkoaan järkevästi sekä tavoitteiden mukaisesti niin yhteiskunnan kuin asiakkaidenkin kannalta. Nykyinen sääntelymalli on rakennettu niin, että tehostumishyöty siirtyy ajan kanssa asiakashintoihin.

Faktoja

■ **Energiavirasto määrittää** valvontamenetelmät ns. vahvistuspäätöksessä, jossa määritetään mm. sitoutuneen pääoman arvostusperusteet (=tuottopohja), sitoutuneelle pääomalle hyväksyttävän tuoton määrittämistapa (=kohtuullinen tuotto) sekä erilaiset kannusteet ja sanktiot.

■ **Valvontamenetelmät** ovat voimassa kahdeksan vuotta (= kaksi neljän vuoden pituista valvontajaksoa). Valvontajakson päättyttyä virasto antaa jokaiselle verkkoyhtiölle ns. valvontapäätöksen, jossa arvioidaan, onko hinnoittelu ollut jakson aikana säännösten ja määräysten mukaista.

■ Mahdollisesti **liikaa peritty maksu** (=yliäämä) palautetaan asiakkaille seuraavan jakson aikana alemmina hintoina. Vastaavasti alijäämä on mahdollista periä asiakailta takautuvasti seuraavien jaksoiden aikana korkeampina hintoina.

Verkkopalvelumaksut ovat nousseet, kun käyttöikänsä päähän tullutta verkkoa uusitaan ja sähkönjakelun laatua sekä toimitusvarmuutta parannetaan. Sähköverkon kehittäminen nykyistä paremmaksi on välttämätöntä hiilineutraalin energiajärjestelmän edistämiseksi ja sähköistyvän yhteiskunnan elinvoiman varmistamiseksi.

Energiateollisuus

Energiateollisuus ry (ET) on energia-alan elinkeino- ja työmarkkinapoliittinen etujärjestö. Se edustaa yrityksiä, jotka tuottavat, hankkivat, siirtävät ja myyvät sähköä, kaasua, kaukolämpöä ja kaukojäähdytystä sekä tarjoavat niihin liittyviä palveluja.

Yhteystiedot:

Kenneth Hänninen, johtaja
kenneth.hanninen@energia.fi
+358 50 320 2439

Energiateollisuus ry
Eteläranta 10
00130 Helsinki